

Dosarul nr. 3ra-268/21

Prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul Râșcani (jud: C. Guzun)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

Î N C H E I E R E

10 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului depus de Liubovi Ikiz, reprezentată de avocatul Natalia Negura,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Ikiz Liubovi împotriva notarului Chigaian Tamara privind anularea refuzului, obligarea de a emite certificat de moștenitor legal și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 18 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Liubovi Ikiz împotriva hotărârii din 15 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La 23 septembrie 2019 Ikiz Liubovi a depus cerere de chemare împotriva notarului Chigaian Tamara privind anularea refuzului, obligarea de a emite certificat de moștenitor legal și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de xxxxx a decedat mama sa, Ecaterina Țurcan, fapt demonstrat prin certificatul de deces din 04 iulie 2018, eliberat de Serviciul stare civilă mun. Chișinău.

Conducându-se de prevederile art. 1516-1517 Cod civil, în redacția legii până la 01 martie 2019, a adresat o cerere către notarul Tamara Chigaian, cu solicitarea deschiderii dosarului succesoral, ca urmare a decesului mamei sale Ecaterina Țurcan, în același timp acceptând succesiunea, depunând la notar o declarație în acest sens.

Circumstanțele enunțate sunt confirmate și prin înscrisul eliberat de Agenția resurse informaționale juridice a Ministerului Justiției nr. 12-1171807 din 05 septembrie 2019.

Reclamanta a indicat că, prin același înscris este specificat că dosarul succesoral a fost înregistrat cu nr. 614142 din 05 decembrie 2018, la notarul Tamara Chigaian.

Reclamanta a specificat că potrivit certificatului de calitate de moștenitor din 05 decembrie 2018, acesta i-a fost eliberat cu scopul dobândirii actelor necesare pentru a dovedi existența bunurilor din care se compune patrimoniul succesoral. Ulterior, reclamanta, dobândind toate actele ce atestă patrimonial succesoral, le-a prezentat notarului.

Patrimoniul succesoral, ce i-a aparținut defunctei este constituit din cota-parte din apartamentul nr. xxxxx, acest fapt se deduce din extrasul din Registrul bunurilor imobile.

Reclamanta a notat că este unicul moștenitor al patrimoniului succesoral, ce a aparținut în timpul vieții Ecaterinei Țurcan. Acest fapt se deduce din certificatul de căsătorie din 06 decembrie 2011, eliberat de Oficiul stării civile sect. Ciocana mun. Chișinău, ce atestă căsătoria dintre Liubovi Ikiz și Mustafa Ikiz și preluarea numelui acestuia.

A mai menționat reclamanta că, potrivit certificatului de naștere se atestă că părinții ei sunt Mihail Țurcan și Ecaterina Țurcan. Potrivit extrasului de pe actul de căsătorie eliberat de Serviciul stare civilă se atestă căsătoria dintre Mihail Țurcan și Ecaterina Cociurca. Potrivit certificatului de divorț din 09 decembrie 1992 se atestă desfacerea căsătoriei dintre Mihail Țurcan și Ecaterina Țurcan din data de 19 octombrie 1983.

A menționat că potrivit certificatului de naștere se atestă că părinții decedatei Ecaterina Țurcan sunt Ivan Cociurca și Eudochia Cociurca.

Astfel, reclamanta a indicat că, este unicul moștenitor de clasa I la data decesului Ecaterinei Țurcan, mai mult ca atât, ea fiind unicul copil al decedatei.

A specificat că, din motive necunoscute, notarul nu a emis certificatul de moștenitor legal, la data expirării termenului de 6 luni (05 decembrie 2018-05 iunie 2019) pe numele ei. Reclamanta a menționat că din considerentul că la 05 iunie 2019 nu se afla în țară, dânsa a telefonat notarul pentru a se informa dacă acesta a emis certificatul de moștenitor legal. Abia la data de 25 iulie 2019 notarul a comunicat la telefon că refuză eliberarea actului solicitat și nu și-a motivat în niciun fel decizia.

Consideră reclamanta că notarul nu a aplicat corect speței prevederile legii și le-a interpretat eronat, de asemenea, că tergiversarea emiterii și refuzul nemotivat în eliberarea certificatului de moștenitor legal pe numele ei, îi încalcă dreptul în calitate sa de moștenitor de a solicita, în conformitate cu art. 1556 Cod Civil, în redacția legii până la 01 martie 2019, eliberarea certificatului de moștenitor legal, dreptul de a intra în posesia patrimoniului succesoral rămas după defuncta Ecaterina Țurcan și de a dispune de acest patrimoniu.

A solicitat reclamanta anularea refuzului notarului Tamara Chigaian la cererea depusă de Liubovi Ikiz cu privire la eliberarea certificatului de moștenitor legal asupra patrimoniului succesoral rămas după defuncta Ecaterina Țurcan, decedată la 03 iulie 2018, obligarea notarului Tamara Chigaian de a emite certificate de moștenitor legal pe numele lui Liubovi Ikiz, în dosarul succesoral nr. 614142 din 05 decembrie 2018 privind următoarele bunuri imobile: cota-parte din apartamentul nr. xxxxx; teren agricol cu nr. cadastral xxxxx cu S-1.391 m.p., situat în xxxxx extravilan; teren pentru construcții nr. cadastral xxxxx cu S-0.2984 m.p., situat în xxxxx; construcție nr. cadastral xxxxx cu S-56,3m.p., situat în xxxxx; construcție nr. cadastral xxxxx cu S-26 m.p., situat în xxxxx; construcție nr. cadastral xxxxx cu S-13,4 m.p., situat în mun. xxxxx; construcție nr. cadastral xxxxx cu S - 18,9 m.p.,

situat în xxxxx; a încasa de la notarul Tamara Chigaian în beneficiul lui Liubovi Ikiz cheltuielile de judecată în mărime de 26 500 de lei.

Prin hotărârea din 15 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Liubovi Ikiz.

La 17 iulie 2020 Liubovi Ikiz a depus apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea apelului și casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi decizii prin care să fie admisă acțiunea. La data de 15 octombrie 2020 a fost depusă motivarea apelului.

Prin decizia din 18 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Liubovi Ikiz împotriva hotărârii din 15 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani.

Instanța de apel a apreciat ca fiind legal refuzul notarului Tamara Chigaian în eliberarea certificatului de moștenitor pe numele reclamantei Liubovi Ikiz, în privința apartamentului nr. xxxxx din motiv că, acesta nu constituie proprietate exclusivă a defunctei, dar aceasta era coproprietară, împreună cu Țurcan Serghei (f.d.11), fapt confirmat prin extrasul din Registrul bunurilor imobile.

Ca urmare, prin prisma art. 344 alin. (1), (2) din Codul civil (în redacția legii în vigoare până la 01 martie 2019), proprietatea este comună în cazul în care asupra unui bun au drept de proprietate doi sau mai mulți titulari. Proprietatea comună poate apărea în temeiul legii sau în baza unui act juridic.

Art. 366 alin. (1) din Codul civil (în redacția legii în vigoare până la 01 martie 2019), prevede că, în cazul în care dreptul de proprietate aparține concomitent mai multor persoane fără ca vreuna dintre ele să fie titularul unei cote-părți ideale din bunul comun, proprietatea este comună în devălmășie.

Curtea de Apel a menționat că, având în vedere circumstanțele de fapt stabilite, prin prisma prevederilor art. 66 alin. (2) din Legea cu privire la notariat nr. 1453 din 08 noiembrie 2002, prima instanță just a conchis faptul că, în cazul decesului unuia din coproprietari, certificatul cu privire la dreptul de proprietate asupra cotei-părți din proprietatea comună în devălmășie se eliberează la locul deschiderii succesiunii în baza cererii scrise a tuturor coproprietarilor și a moștenitorilor care au dreptul la succesiune.

În speță, apartamentul nr. xxxxx situat în xxxxx aparține, cu titlu de proprietate devălmășă, decedatei Ecaterina Țurcan, Liubovi Ikiz și lui Serghei Țurcan, fapt ce se confirmă prin actele anexate la materialele cauzei.

Instanța de apel a indicat că astfel, notarul întemeiat a respins cererea depusă de Liubovi Ikiz privind emiterea certificatului de moștenitor legal în dosarul succesoral nr. 614142 din 05 decembrie 2018 privind cota-parte din apartamentul nr. xxxxx. Or, atât timp cât nu sunt determinate cotele-părți din apartamentul litigios, certificatul de moștenitor asupra cotei-părți din apartamentul respectiv nu-i poate fi eliberat reclamantei Liubovi Ikiz.

Instanța de apel a apreciat că prima instanță just a respins cerința reclamantei privind obligarea notarului Tamara Chigaian de a emite certificate de moștenitor legal pe numele reclamantei Liubovi Ikiz în dosarul succesoral nr. 614142 din 05 decembrie 2018, în partea ce ține de următoarele bunuri imobile: teren agricol cu nr. cadastral xxxxx cu S-1.391 m.p., situat în xxxxx extravilan; teren pentru construcții nr. cadastral xxxxx cu S-0.2984 m.p., situat în xxxxx; construcție nr. cadastral xxxxx cu S-56,3 m.p., situat în xxxxx; construcție nr. cadastral xxxxx cu

S-26 m.p., situat în mun. xxxxx; construcție nr. cadastral xxxxx cu S-13,4 m.p., situat în xxxxx; construcție nr. cadastral xxxxx cu S - 18,9 m.p., situat în xxxxx, stabilind că reclamanta nu a prezentat refuzul notarului Tamara Chigaian, în acest sens.

La data de 21 decembrie 2020 Liubovi Ikiz, reprezentată de avocatul Natalia Negura, prin intermediul poștei electronice, a depus recurs împotriva deciziei din 18 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, ulterior confirmată prin prezentarea recursului pe suport de hârtie cu semnătura olografă, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În susținerea recursului s-a invocat că instanțele de judecată la soluționarea litigiului urmau să aplice normele de drept corespunzător perioadei de soluționare a dosarului succesoral, iar aplicarea unor norme de drept abrogate, duc la o soluție ilegală. În opinia reclamantei, instanțele trebuiau să aplice normele de drept ce ar fi în vigoare după modificările Codului civil, cât și Legii cu privire la notariat, or art. 66 alin. (2) din Legea menționată a fost abrogat.

La data de 29 ianuarie 2021 intimata, notarul Tamara Chigaian, a recepționat copia recursului depus de Liubovi Ikiz, reprezentată de avocatul Natalia Negura. Însă, la data examinării recursului, aceasta nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință la recursul depus de Liubovi Ikiz, reprezentată de avocatul Natalia Negura.

În conformitate cu art. 244 alin.(1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul depus la 21 decembrie 2020 este în termen, or, copia deciziei instanței de apel din 18 noiembrie 2020 a fost notificată reprezentantului recurentei Liubovi Ikiz, avocatului Natalia Negura, prin intermediul poștei electronice, la data de 22 decembrie 2020, fapt confirmat prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice, anexat la materialele dosarului (f.d. 118)

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Liubovi Ikiz, reprezentată de avocatul Natalia Negura, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la

temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudential, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de

drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Liubovi Ikiz, reprezentată de avocatul Natalia Negura.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Liubovi Ikiz, reprezentată de avocatul Natalia Negura, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Victor Burduh

Nina Vascan